

ITÄ-SUOMEN HALLINTO-OIKEUS



PÄÄTÖS

19/0114/4

Finlex

Antopäivä

Diaarinumero

4.6.2019

00649/18/2299

LAPINLAHDEN KUNNANHALLITUS			
Saap.	6/6	2019	Dno 45/14.142/2018
Rhall	/	20	\$
Rvalt	/	20	\$
Ltk	/	20	\$

ASIA

Kunnallisvalitus

Valittajat

Matti Katainen, Jorma Rannio, Jorma Ruotsalainen ja Anu Sorjonen, kaikki Lapinlahdelta

Päätös, johon on haettu muutosta

Lapinlahden kunnanvaltuuston päätös 27.2.2018 § 3

Valtuusto on hyväksynyt kunnan omistamien omakotitalotonttien myyntihinnat sekä luovutus- ja vuokrausehdot kunnanhallituksen esityksen ja pöytäkirjan liitteen 3 mukaisesti sillä lisäyksellä, että lapsiperheille on päätetty myöntää 25 %:n alennus tontin hinnasta.

VAATIMUKSET HALLINTO-OIKEUDESSA

Kunnanvaltuuston päätös on kumottava.

Valtuuston päätös 25 %:n alennuksen myöntämisestä lapsiperheille on perustuslaissa ja yhdenvertaisuuslaissa säädetyn yhdenvertaisuusperiaatteen vastainen. Lapsiperheet on asetettu tontin ostotilanteessa muihin nähden eriarvoiseen asemaan perusteella, joka on yhdenvertaisuuslain 11 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan kielletty. Päätös ei ole kunnan edun mukainen ja se saattaa tuoda lapsiperheiden tontin ostajalle edelleenmyyntitilanteessa

Osoite

Minna Canthin katu 64, PL 1744
70101 KUOPIO

Puhelin

029 56 42500

Faksi

029 56 42501

Sähköposti ja asiointipalvelu

ita-suomi.hao@oikeus.fi

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

perusteetonta etua muihin tontin ostaneisiin nähden. Päätös on siten lainvastaisena kumottava.

Lausunto ja vastine

Kunnanhallitus on antamassaan lausunnossa esittänyt muun ohella seuraavaa:

Tontin myynissä ei ole kyse yhdenvertaisuuslain 11 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta julkisen vallan käytöstä tai hallintotehtävän hoitamisesta. Tontin myynti on yksityisoikeudellinen sopimussuhde, vaikka kunta on siinä osapuolena. Kuntalaissa tai muussakaan laissa ei nimenomaisesti säädetä siitä, missä menettelyssä, kenelle tai mihin hintaan kunta saa myydä omaisuuttaan. Kunnalla on ollut hyväksytty syy poiketa kuntalaisten tasapuolisuudesta lapsiperhealennuksesta päättäessään. Kunnanvaltuuston päätös tonttihinnoittelusta ja lapsiperhealennuksesta tukee kuntastrategian mukaisten tavoitteiden toteutumista. Kunnan väestömäärä on vuonna 2017 vähentynyt 188:lla ja edellisvuonna 2016 98:lla. Lapsiperhealennus voi osaltaan houkutella uusia asukkaita kuntaan ja tätä kautta vaikuttaa positiivisesti kunnan elinvoimaan. Kunta on investoinut merkittävästi uusien asukkaiden saamiseksi muun muassa kouluihin ja päiväkoteihin. Tonttitarjonnan houkuttavuus on yksi tekijä, jolla voidaan vahvistaa osaavan työvoiman saamista alueelle. Kunnalla on nykyiseen kysyntään nähden merkittävä vapaiden tonttien varanto. Myytäviä tai vuokrattavia tontteja on yhteensä 95 kappaletta viidellätoista eri alueella. Tontteja riittää lapsiperhealennuksesta riippumatta kaikille halukkaille. Lapsiperhealennus on ollut kunnassa käytössä jo ennen nyt tehtyä päätöstä. Alennus on ollut euromääräinen, kun se nyt on päätetty prosentuaaliseksi, jolloin ilmeistä alihintaa ei pääse muodostumaan. Positiivinen erityiskohtelu on oikeutettua, jos sen tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen tai syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen. Lapsiperheet ovat usein asumisen suhteen tällainen ryhmä. Lapsiperhealennuksella pyritään edistämään tosiasiallisen yhdenvertaisuuden toteutumista asumisessa.

Valittajat ovat antaneet vastineen. Koska oikeustoimen toisena osapuolena on julkisoikeudellinen yhteisö eli kunta, kyse on yhdenvertaisuuslain 11 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisesta julkisen vallan käytöstä tai hallintotehtävän hoidosta. Lapsiperheiden asettaminen parempaan asemaan muihin nähden on välillistä syrjintää ja yhdenvertaisuuslain vastaista. Valtuuston päätös on vastoin yhdenvertaisuusperiaatetta sekä hallintolain 6 §:n tasapuolisen kohtelun vaatimusta ja harkintavallan väärinkäytön kieltoa. Lausunnossa esitetyillä perusteilla kunnalla ei ole ollut oikeutta poiketa tasapuolisuuden periaatteesta.

HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Suomen perustuslain säännökset

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä.

Saman pykälän 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan on myös tuettava perheen ja muiden lapsen huolenpidosta vastaavien mahdollisuuksia turvata lapsen hyvinvointi ja yksilöllinen kasvu.

Perustuslain 19 §:n 4 momentin mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää jokaisen oikeutta asuntoon ja tukea asumisen omatoimista järjestämistä.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Perustuslain 121 §:n 1 momentin mukaan Suomi jakaantuu kuntiin, joiden hallinnon tulee perustua asukkaiden itsehallintoon.

Kuntalain säännökset

Kuntalain 1 §:n 2 momentin mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.

Kuntalain 7 §:n 1 momentin mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa tehtävät ja järjestää sille laissa erikseen säädetyt tehtävät.

Yhdenvertaisuuslain säännökset

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentin mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Yhdenvertaisuuslain 9 §:n mukaan sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää.

Yhdenvertaisuuslain 10 §:n mukaan syrjintä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta

muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Hallintolain säännös

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Lainvalmisteluasiakirjojen kannanotot

Perustuslain perusoikeussäännösten esitöiden (HE 309/1993 vp) mukaan perustuslain 6 §:n 1 momentti ilmaisee paitsi perinteisen vaatimuksen oikeudellisesta yhdenvertaisuudesta myös ajatuksen tosiasiallisesta tasa-arvosta. Yleiseen yhdenvertaisuussäännökseen sisältyy mielivallan kieltö ja vaatimus samanlaisesta kohtelusta samanlaisissa tapauksissa. Yleistä yhdenvertaisuussäännöstä täydentäisi syrjintäkieltö. Ehdotuksessa on lueteltu kansainvälisten ihmisoikeussopimusten syrjintämääräysten tavoin eräitä kiellettyjä erotteluperusteita. Luettelo ei ole tyhjentävä. Luettelon muodostaminen kattavaksi on edellyttänyt, että näihin rinnastetaan muut henkilöön liittyvät syyt. Sellaisia ovat esimerkiksi yhteiskunnallinen asema, varallisuus, yhdistystoimintaan osallistuminen, perhesuhteet, raskaus, aviollinen syntyperä, sukupuoli suuntautuminen ja asuinpaikka. Pykälä ei toisaalta kieltäisi kaikenlaista erontekoa ihmisten välillä, vaikka erottelu perustuisi syrjintäsäännöksessä nimenomaan mainittuun syyhyn. Olennaista on, voidaanko erottelu perustella perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävällä tavalla. Tämä ilmenee myös valitusta sanamuodosta "ilman hyväksyttävää perustetta asettaa muihin nähden eri asemaan". Perustelulle asetettavat vaatimukset ovat erityisesti säännöksessä lueteltujen kiellettyjen erotteluperusteiden kohdalla kuitenkin korkeat. Säännös ei estäisi tosiasiallisen tasa-arvon turvaamiseksi tarpeellista positiivista erityiskohtelua eli tietyn ryhmän (esimerkiksi naiset, lapset, vähemmistöt) asemaa ja olosuhteita parantavia toimia.

Yhdenvertaisuuslain esitöissä (HE 19/2014 vp) on sittemmin lain 9 §:nä voimaan saatetun säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa todettu muun ohella, että erityiskohtelu olisi ehdotetun säännöksen mukaan oikeutettua vain, jos sen tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen. Voimassa olevassa yhdenvertaisuuslaissa positiivisen erityiskohtelun tavoitteena mainitaan tosiasiallisen yhdenvertaisuuden saavuttaminen syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäisemiseksi tai lievittämiseksi. Syrjintä- ja työsyrintädirektiivit sekä perustuslain 6 § mahdollistavat kuitenkin positiivisen erityiskohtelun myös muunlaisten kuin syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäisemiseksi tai lievittämiseksi. Yhteiskunnallisesti heikommassa asemassa olevien ihmisten, esimerkiksi vammaisten, tukeminen voi olla perusteltua silloinkin, kun heikomman aseman ei voida osoittaa johtuvan syrjinnästä. Tämä otettaisiin ehdotetun säännöksen sanamuodossa huomioon siten, että tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen sinänsä voi olla positiivisen erityiskohtelun muoto. Positiivisen erityiskohtelun olisi voimassa olevan

yhdenvertaisuuslain tapaan oltava tavoitteisiin nähden oikeasuhtaista. Hyväksyttäväkään tarkoitus ei siten oikeuta tavoitteisiin nähden suhteettoman pitkälle meneviä erityistoimenpiteitä. Toimenpiteiden oikeasuhtaisuutta on aina arvioitava tapaus- ja tilannekohtaisesti. Perustuslakivaliokunta on esimerkiksi pitänyt perustuslain 6 §:n näkökulmasta ongelmattomana kunnan velvollisuutta järjestää 80 vuotta täyttäneille sosiaalipalvelujen tarpeen arviointi nopeutetussa menettelyssä, koska sääntelylle oli valiokunnan mielestä perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävät perusteet ja kun kysymys oli sinänsä vähäisen eron tekemisestä palvelujen tarvearviointiin pääsyn ajankohdasta (PeVL 34/2005 vp, s. 3).

Esitetty selvitys

Kunnanvaltuusto on valituksenalaisella päätöksellään hyväksynyt kunnan omistamien omakotitalotonttien myyntihinnat sekä luovutus- ja vuokrausehdot liitteen 3 mukaisesti. Uudet hinnat tulevat voimaan 1.3.2018 lukien. Lisäksi valtuusto on päättänyt, että lapsiperheille myönnetään 25 %:n alennus tontin hinnasta.

Päätöksen liitteestä 3 ilmenee, että kunnalla on myytäviä tai vuokrattavia tontteja yhteensä 95 kappaletta 15 eri alueella. Tonttien neliöhintoja on 1.3.2018 päätetty joidenkin alueiden osalta laskea, mutta pääosin neliöhinnat on päätetty pysyttää samoina. Uudet neliöhinnat vaihtelevat 0,30 eurosta 7 euroon, ja tonttien koot 912:sta neliöstä 10 300 neliöön. Myyntiehtojen mukaan rakennuspaikkaa ei voi siirtää rakentamattomana edelleen. Lopulliseen luovutussopimukseen sisältyy rakentamisvelvoite, jolla rakennuspaikan omistaja tai haltija sitoutuu rakentamaan asemakaavan, rakennusjärjestyksen ja hyväksytyjen piirustusten mukaisen uudisrakennuksen kolmen vuoden kuluessa kaupanteko- tai vuokraussopimuksen allekirjoitushetkestä siihen valmiusasteeseen, että rakennusvalvontaviranomainen voi siinä suositella rakennusluvan edellyttämän hyväksyttävän käyttöönottokatselmuksen.

Oikeudellinen arviointi

Kunnan omistamien tonttien myynti perustuu yksityisoikeudellisiin sopimuksiin, joista kunta voi lähtökohtaisesti harkintansa mukaan päättää. Kunnan harkintavaltaa rajoittaa kuitenkin muun ohella perustuslaista ja hallinto-laista ilmenevä yhdenvertaisuusperiaate, jonka mukaan ratkaisuja samankaltaisissa asioissa tehtäessä ketään ei saa perusteettomasti asettaa muita huonompaan asemaan. Lisäksi harkintavaltaa rajoittaa perustuslain 9 §:n 2 momentin sekä yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentissa säädetty syrjintäkielto.

Valtuusto on päättänyt, että lapsiperheille myönnetään 25 %:n alennus valtuuston samalla päätöksellä hyväksymistä kunnan omistamien omakotitalotonttien myyntihinnoista. Päätöksessä ei ole lähemmin määritelty sitä, mitä lapsiperheellä tarkoitetaan. Päätös on kuitenkin tulkittavissa niin, että alennus myönnetään kaikille sellaisille tontin ostajille, joiden taloudessa on yksi tai useampi alle 18-vuotias lapsi. Päätös asettaa siten ostajat keskenään erilaiseen asemaan yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentin vastaisesti heidän

perhesuhteidensa ja perustuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Alennuksen myöntäminen myyntihinnasta merkitsee yhdenvertaisuuslain 10 §:ssä tarkoitettua välitöntä syrjintää, koska ostajia kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa. Kuntalaissa tai muuallakaan lainsäädännössä ei ole nimenomaista ja riittävän täsmällistä säännöstä, johon kunta voisi suoraan perustaa lapsiperheiden paremman kohtelun tonttien myynnin yhteydessä.

Kunta on perustellut alennuksen myöntämistä hallinto-oikeudelle antamassaan lausunnossa kunnan elinvoimaisuuteen liittyvien syiden lisäksi tosiasiallisen yhdenvertaisuuden toteuttamisella asumisen suhteen.

Perustuslain ja yhdenvertaisuuslain syrjintäkiellot eivät estä sellaista oikeasuhtaista erilaista kohtelua, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen. Tällainen positiivinen erityiskohtelu voi olla perusteltua esimerkiksi yhteiskunnallisesti heikommassa asemassa olevien ihmisten tukemiseksi. Kuitenkaan hyväksyttäväkään tarkoitus ei oikeuta tavoitteisiin nähden suhteettoman pitkälle meneviä erityistoimenpiteitä.

Hallinto-oikeus toteaa, että lapsiperheiden tosiasiallisen yhdenvertaisuuden toteuttaminen asumisen järjestämisessä, myös perustuslain 19 §:n 3 ja 4 momentin mukaiset tavoitteet huomioon ottaen, voi mahdollistaa positiivisen erityiskohtelun. Lapsiperheiden mahdollisuudet hankkia heidän erityiset asumistarpeet huomioon ottaen kooltaan ja hintatasoltaan kohtuullisia tontteja tai asuntoja ovat yleisesti ottaen heikommalla kuin niiden perheiden, joihin ei kuulu huollettavana olevia lapsia. Lapinlahden kunnassa on selvityksen mukaan tarjolla tontteja kaikille halukkaille, eikä tehty päätös siten rajoita kaikkien halukkaiden mahdollisuuksia omakotitontin hankintaan kunnan alueelta. Kunnan tonttien neliöhinnat ovat tasoltaan kohtuulliset, mutta toisaalta perheiden mahdollisuuksiin hankkia tontteja vaikuttavat myös alueen elinvoimaisuus sekä siihen liittyvät työllisyysmahdollisuudet. Päätettyä alennusta voidaan pitää kohtuullisen tasoisena, kun otetaan huomioon tonttien keskimääräiset neliöhinnat. Kunnan selvityksen mukaan lapsiperhealennus on ollut aiemmin kunnassa euromääräinen, ja alennuksen muuttaminen prosentuaaliseksi varmistaa sen, ettei myöskään ilmeistä alihintaa muodostu. Myyntiehtojen mukaan tontin jälleenmyynti rakentamattomana ei ole mahdollista, eikä tontin ostajille voi siten valituksessa esitetyllä tavalla syntyä ainakaan merkittävää perusteetonta etua.

Hallinto-oikeus arvioi, että päätetty hinnanalennus lapsiperheiden asemaa ja olosuhteita parantavana toimenpiteenä ei esitetyissä olosuhteissa muodosta yhdenvertaisuuden näkökulmasta kohtuutonta eroa suhteessa muihin omakotitonttien ostajiin. Kunnanvaltuuston on siten katsottava tehneen päätöksensä harkintavaltansa rajoissa. Kun lapsiperhealennusta on pidettävä positiivisen erityiskohtelun alaan kuuluvana oikeasuhteisena toimenpiteenä, eikä syrjintänä, asiassa ei ole tarpeen enää arvioida enempää yhdenvertaisuuslain 11 §:n mukaisia erilaisen kohtelun oikeuttamisperusteiden täytymistä. Valtuuston päätös ei ole valituksessa esitetyin perustein kuntalain 135 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla lainvastainen.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä (LO 00.33 K).

Päätöksen ovat tehneet hallinto-oikeuden jäsenet Jukka Hartikainen, Timo Tervonen ja Elina Ranz.

Esittelevä jäsen

Elina Ranz



Sari Partanen
lainkäyttösihteeri

Jakelu**Päätös**

Matti Katainen, saantitodistuksin

Tämä päätös lähetetään tiedoksi valituskirjelmän ensimmäiselle allekirjoittajalle Matti Kataiselle, jonka on hallintolain 68 §:n 1 momentissa säädetyn vahingonkorvausvastuun uhalla ilmoitettava tiedoksisaannista viipymättä valituskirjelmän muille allekirjoittajille.

Oikeudenkäyntimaksu

250 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)

Jäljennös

Lapinlahden kunnanvaltuusto / kunnanhallitus, jonka on kuntalain 142 §:n mukaisesti ilmoitettava päätöksestä

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen kirjallisella valituksella.

Valitusaika Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuunottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan kunnan jäsenelle taikka kuntayhtymän jäsenkunnalle tai sen jäsenelle kuuluvan valitusoikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu kunnan, kuntayhtymän tai asianomaisten kuntien yleisessä tietoverkossa.

Jos päätös on annettu asianomaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaantipäiväksi tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Sähköisen asiointipalvelun kautta tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on asiointipalvelusta saadun viestin avaamispäivä. Sijaistiedoksiannossa päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä tiedoksianto- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valitusasiakirjat liitteineen voi toimittaa sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallinto-uomioistimet>. Valitusasiakirjat voi toimittaa myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Valitusasiakirjojen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- **postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa**
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka, jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011) tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen **valtakirja**, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa.

Korkeimman hallinto-oikeuden osoite

Postiosoite: PL 180, 00131 Helsinki

Telekopionumero: 029 56 40382

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, Helsinki

Sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

LO 00.33 K

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 510 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarjotettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa, lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita, yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa, mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa eikä asioissa, joiden käsittely on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa maksu kuitenkin peritään riippumatta lopputuloksesta. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain (257/2002) nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015).